

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Agro

Directie Europees
Landbouwbeleid en
Voedselzekerheid

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres

Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk

DGA-ELV / 13078663

Datum 8 mei 2013
Betreft Beantwoording inbreng Tweede Kamer verslag van een Schriftelijk
Overleg over de Landbouw- en Visserijraad van 13-14 mei 2013

Geachte Voorzitter,

Op 13 en 14 mei vindt de volgende Landbouw- en Visserijraad plaats in Brussel. In deze brief beantwoord ik de vragen van enkele fracties van uw Kamer van 2 mei 2013 in het kader van het verslag van een schriftelijk overleg. Daarnaast informeer ik u over twee onderwerpen die aan de agenda van de komende Landbouw- en Visserijraad zijn toegevoegd, te weten 'Onderhandelingsmandaat inzake het pan-Europese bossenverdrag' en 'Veranderingen in de verspreiding van het Noordoost-Atlantische makreelbestand'.

Vragen van de leden van de VVD-fractie

Hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB)

De leden van de VVD-fractie vragen mij naar de voortgang van de onderhandelingen tussen de Raad, het Europees Parlement (EP) en de Europese Commissie over de hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) in de zogenaamde trilogie. Daarnaast vragen de leden van de VVD-fractie mij om in het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 13-14 mei terugkoppeling te geven van het verloop van de trilogie.

Waar het gaat om de voortgang van de GLB-onderhandelingen heeft het Ierse voorzitterschap in de Landbouw- en Visserijraad van 22 april jl. aangegeven dat zes trilogie hebben plaatsgevonden. Sindsdien is de frequentie van de trilogie toegenomen en wordt meerdere malen per week en per dag onderhandeld. Ik acht een akkoord tussen Raad, EP en de Europese Commissie in juni daarom nog steeds haalbaar. In mijn verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 13-14 mei zal ik verslag doen van de stand van zaken van de trilogie conform het verzoek van de leden van de VVD-fractie.

Verder vragen de leden van de VVD-fractie naar de uitvoering van de motie van de leden Graus en Dijkgraaf (Kamerstuk 21 501-32, nr. 664). Dit naar aanleiding van mijn uitspraak dat vergroening het hart van de GLB-hervorming is.

Voor mij is vergroening meer dan alleen de vraag of de vergroeningsbetaling al dan niet aan de basispremie gekoppeld moet of mag zijn. De introductie in de directe betalingen van het principe van vergroening is een trendbreuk. Het is een grote stap op weg naar een doelgerichter en groener GLB, waarin meer beloond gaat worden naar geleverde prestaties. Ik heb mij, zoals toegelicht in het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 18-19 maart (Kamerstuk 21 501-32, nr. 699), maximaal ingezet om de koppeling tussen basispremie en vergroeningsbetaling tot het minimum te beperken.

Voorts vragen de leden van de VVD-fractie naar de inzet van het kabinet ten aanzien van overheveling van middelen van de eerste naar de tweede pijler, mede in het licht van de motie-Lodders c.s. (Kamerstuk 21 501-32, nr. 666). Zoals u bekend hebben minister-president Rutte en zijn collega-regeringsleiders op 8 februari jl. een unaniem akkoord bereikt over de mogelijkheid om tot 15% van de middelen uit de eerste pijler van het GLB zonder nationale cofinanciering in te zetten voor de tweede pijler. Nadat in de Landbouw- en Visserijraad van juni ook over de andere elementen van het nieuwe GLB definitieve overeenstemming is bereikt, zal ik uw Kamer in het najaar informeren over de nationale implementatiekeuzen die het kabinet voorstaat.

Neonicotinoïden

Waar het gaat om neonicotinoïden vragen de leden van de fractie van de VVD naar de gevolgen van het besluit van de Europese Commissie om het gebruik van neonicotinoïden te beperken en of er nog aanvullende nationale maatregelen genomen gaan worden.

In de afgelopen drie Landbouw- en Visserijraden heb ik mijn zorgen omtrent de bijensterfte kenbaar gemaakt, en ook gerefereerd aan de motie van uw Kamer inzake een *'moratorium op neonicotinoïden'*. Nederland heeft steeds aangedrongen op urgente communautaire actie. Over het voorstel van de Europese Commissie en de stemming daarover heb ik u in het verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 18 en 19 maart jl. geïnformeerd.

Op 29 april heeft een vergadering van het Comité van Beroep over dit onderwerp plaatsgevonden. Tijdens die vergadering heeft de Europese Commissie een compromisvoorstel gepresenteerd om zoveel mogelijk draagvlak te vinden voor een geharmoniseerde aanpak. Aan het oorspronkelijke voorstel van de Europese Commissie zijn twee zaken toegevoegd: reeds bestaande strengere restricties in lidstaten kunnen blijven bestaan en de ingangstermijnen in het voorstel van Europese Commissie zijn gewijzigd. Dit naar aanleiding van verzoeken van lidstaten die meer tijd hebben gevraagd om het verbod op een zorgvuldige wijze in de eigen lidstaat te kunnen implementeren. De toelatingen op basis van clothianidin, thiamethoxam en imidacloprid moeten volgens het voorstel uiterlijk 30 september 2013 herzien of ingetrokken zijn. Het verbod op verhandelen en gebruiken van behandeld zaad op bij-aantrekkelijke gewassen zal volgens het voorstel uiterlijk ingaan op 1 december 2013.

Nederland heeft met dit voorstel van de Europese Commissie ingestemd en heeft in een stemverklaring aangegeven dat Nederland een striktere deadline had gewenst voor implementatie van het verbod. Vijftien lidstaten hebben voor het voorstel gestemd (twee meer dan op 15 maart jl.), vier lidstaten onthielden zich van stemming en acht lidstaten stemden tegen het voorstel van de Europese Commissie. Ook in het Comité van Beroep is derhalve geen gekwalificeerde meerderheid voor of tegen het voorstel van de Europese Commissie bereikt.

Eurocommissaris Borg (Gezondheid en Consumentenbescherming) heeft nu op 29 april een schriftelijke besluitvormingsprocedure in gang gezet onder de voltallige Europese Commissie met als doel het voorstel voor een verbod op de neonicotinoïden definitief in EU-wetgeving om te zetten. Het definitieve besluit van de Europese Commissie wordt verwacht in de week van 13 mei. Over dit besluit en uw vragen hieromtrent zal ik u nader informeren. Ik informeer u dan ook over eventuele nationale maatregelen.

Stadslandbouw/zaaizaad

De leden van de VVD-fractie vragen mij of ik hun opvatting deel dat bemoeizucht van de EU op het terrein van zaaigoed en tuinieren volstrekt onnodig is en zo ja, of ik bereid ben mij met hand en tand te verzetten tegen een nieuwe verordening waarbij tuinieren alleen nog mag met door Europa toegelaten zaaigoed.

De Europese Commissie heeft op 6 mei jl. voorstellen gepresenteerd ten aanzien van plant- en diergezondheid, de handel in teeltmateriaal en de officiële controles op deze terreinen. De stelling dat tuinieren alleen nog mag met door Europa toegelaten zaaizaad, dat de Europese Commissie land- en tuinbouwers zou willen verplichten standaard zaadgoed te gebruiken ten koste van oude en traditionele rassen, en hobbytuiniers zou willen verbieden zelfgekweekt zaaigoed te ruilen, blijkt bij eerste lezing niet uit de voorstellen. En is ook niet de gewenste richting zoals de Europese Commissie voor ogen heeft.

Het in de door de Europese Commissie gedane voorstel van het vrijstellen van registratierechten voor kleine telers lijkt mij een goede zaak te zijn. Dat voor oude en traditionele rassen slechts lichte registratievoorschriften worden voorgesteld, wil ik nader bezien met het oogpunt van vereenvoudiging en voorkomen van administratieve lasten.

Conform afspraak met uw Kamer zal het kabinet zo snel mogelijk, maar uiterlijk binnen 6 weken middels een zogenaamd BNC-fiche zijn standpunt over deze voorstellen bepalen en aan u toezenden. Voor mij staat voorop bij de verdere beoordeling dat er geen negatieve effecten mogen zijn voor productie in volkstuinten en (buurt)moestuinen. Los daarvan zal ik me er ook voor inzetten dat het belang van traditionele rassen en de belangen van de biologische landbouw op een goede manier zullen worden geborgd in het voorstel.

Hervorming van het Gemeenschappelijk Visserijbeleid (GVB)

De leden van de VVD-fractie geven aan zich ernstig zorgen te maken over de invoering van de aanlandplicht en geven aan dat er een patstelling lijkt te zijn ontstaan tussen de overheid en de sector. Zij vragen mij of ik mij herken in het geschetste beeld en of ik bereid ben om met de sector in overleg te gaan om de ontstane impasse te doorbreken.

Het is waar dat de sector, en dan met name de tongvisserij, zich grote zorgen maakt over de invoering van de aanlandplicht en de stap naar een grotere selectiviteit die zij hierdoor gedwongen moeten maken. Ik begrijp die zorgen heel goed.

Een werkgroep van vertegenwoordigers van mijn ministerie (inclusief de NVWA), onderzoekers en de sector werkt aan verschillende modaliteiten, waaronder dataverzamelingen, om tot een zo effectief en efficiënt mogelijke invulling van de aanlandplicht te komen. Ik herken het beeld van een impasse en een patstelling dan ook niet.

De leden van de VVD-fractie geven verder aan dat recht gedaan moet worden aan het herkennen en erkennen van de daadwerkelijke problemen en dat de aanvoersektor beloond moet worden voor haar innovatieve aanpak. Daarvoor, zo geven de leden van de VVD-fractie aan, is het nodig dat de aanlandplicht daadwerkelijk een sluitstuk is met een beloning voor innovatie en ontwikkeling. De VVD-fractie vraagt mij hoe ik met deze problematiek omga.

De invoering van de aanlandplicht is het sluitstuk van maatregelen om een meer selectieve visserij te bewerkstelligen en om verspilling van hoogwaardig eiwit tegen te gaan. Voor dit sluitstuk zijn nu in de voorstellen invoerdata gegeven. Het is aan de sector om zich hier tijdig op voor te bereiden. Ik ben bereid de sector daarin te ondersteunen en in het kader van het Europees Visserijfonds (EVF) een regeling open te stellen. De sector wordt uitgenodigd om pilotvoorstellen in te dienen voor financiering uit het EVF om bijvoorbeeld grotere selectiviteit te bewerkstelligen. Zo beraadt de pelagische sector zich momenteel op een pilot met oog op de invoering in 2014.

Maximum Duurzame Oogst

Ook vragen de leden van de fractie van de VVD of ik bereid ben vast te houden aan de opstelling van de Raad ten aanzien van de invulling van *Maximum Sustainable Yield* (MSY, Maximaal Duurzame Oogst). Het gaat de leden er om dat er een praktische en realistische invulling gegeven wordt en dat kan in de ogen van de VVD met een MSY gebaseerd op visserijsterfte.

Bij MSY blijft de visserijsterfte het centrale aangrijpingspunt voor het behalen van de doelstellingen, waarbij eveneens gekeken wordt naar paaibestanden. In het kader van het VN-programma voor duurzame ontwikkeling Agenda 21 zijn hierover reeds internationale afspraken gemaakt. De Nederlandse inzet is om in de trilogie met de Europese Commissie en het Europees Parlement ook op dit punt

zoveel mogelijk vast te houden aan het standpunt van de Raad en internationale afspraken. Dit sluit overigens niet uit dat de Raad bereid kan zijn om een compromis dat tegemoet komt aan de wensen van het Europees Parlement te accepteren. Ik wil er voor blijven waken dat dit compromis praktisch, realistisch en haalbaar is.

NVWA

De leden van VVD-fractie willen verder weten waarom het niet is toegestaan om vis bij aanlanding op de kade te wegen en of hier een vergelijking kan worden gemaakt met de wijze waarop de Britse overheidsorganisatie MMO de regelgeving uitvoert.

Weging op de kade past inderdaad niet binnen de EU-regels. De vis moet dan op de kade van het ijs worden gehaald en dat staat de hygiëneregelgeving niet toe. Vanuit oogpunt van kwaliteit en voedselveiligheid acht ik het dan ook niet wenselijk daar iets aan te veranderen. De verplichting tot weging vloeit voort uit de controleverordening. Het exacte gewicht van de vangsten moet bekend zijn om zo het juiste gebruik van quota na te gaan. De basisregel is dat alle vis bij aanlanding moet worden gewogen, vóór de vis wordt opgeslagen, vervoerd of verkocht. Bij aanlandingen in havens met een visafslag, is dit geen probleem. Hier kan men de vis immers meteen in de afslag wegen. Aangezien niet alle havens beschikken over een afslag is er in 2010 voor gekozen gebruik te maken van de mogelijkheid in de controleverordening om wegen aan boord toe te staan. Op verzoek van de sector is in 2011 een subsidieregeling opengesteld voor de aanschaf van weegapparatuur aan boord. Nederland heeft daarbij bewust niet gekozen voor de mogelijkheid om wegen na transport toe te staan in combinatie met een verplicht systeem van extra controles. Dit omdat het toezicht op het quotasysteem minder gewaarborgd zou zijn en het de controlelasten aanzienlijk zou verhogen. Het is mogelijk dat het Verenigd Koninkrijk hierin een andere afweging heeft gemaakt. Nederland heeft op grond van de specifieke situatie in Nederland weloverwogen gekozen voor de huidige aanpak. Aan deze lijn wil ik dan ook vasthouden.

Vragen van de leden van de PVV-fractie

Hervorming van het GVB

De leden van de PVV-fractie vragen naar de haalbaarheid van de implementatiedatum van de aanlandplicht en of de implementatiedatum van 1 januari 2014 nog wenselijk is. Daarnaast vragen de leden naar mijn oordeel over de haalbaarheid van de implementatie in andere lidstaten.

De ingangsdatum van de aanlandplicht voor de pelagische sector van 1 januari 2014 is ambitieus. Ik heb tijdens de Landbouw- en Visserijraad van februari jl. aangegeven dat de ingangsdatum wat mij betreft met één jaar uitgesteld mag worden, zonder dat de einddatum van 1 januari 2019 naar achter geschoven wordt. Met mij waren ook enkele andere lidstaten voor uitstel met één of twee jaar. Aangezien de Raad hierover in juni 2012 al een standpunt heeft ingenomen,

heeft het voorzitterschap in februari geen wijziging opgenomen. Ook het standpunt van het Europees Parlement voorziet niet in wijziging van de ingangsdatum. De discussie over de hervormingen, inclusief de invoeringsdata, vindt nu plaats in de triloog tussen Raad, Europees Parlement en Europese Commissie.

De leden van de PVV-fractie vragen verder naar de quotumverdeling wanneer garnalenvissers hun vangsten verplicht moeten aanlanden.

De Raad heeft het standpunt ingenomen dat alleen visserijen op gequoteerde soorten onder de aanlandplicht vallen. De garnalenvisserij zou daarmee dus niet onder de aanlandplicht vallen. Het Europees Parlement is echter van mening dat alle vangsten, dus ook van niet gequoteerde soorten, aangeland zouden moeten worden. Het is op dit moment nog niet duidelijk tot welk resultaat de triloog zal leiden.

De leden van de PVV-fractie vragen ook wat ik voornemens ben te doen om een *level playing field* te bewerkstelligen en op welke manier Nederlandse vissers gecompenseerd worden wanneer zij derving van inkomsten lijden door gebrek aan dit gelijke speelveld.

Ik zet mij altijd in voor een gelijk Europees speelveld voor de Nederlandse sectoren. De regels in het GVB zijn voor alle betrokken ondernemers gelijk. Van belang is dat deze regels volledig worden geïmplementeerd en dat het toezicht op de naleving adequate waarborgen biedt voor een gelijk speelveld. In dat kader voert de NVWA regulier overleg met de controle instanties van andere lidstaten teneinde zo ook op het terrein van de controle en handhaving een gelijk speelveld te creëren. Een compensatie vanwege het ontbreken van een *level playing field* is dan ook niet aan de orde.

Vragen van de leden van de CDA-fractie

Hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid

De leden van de CDA-fractie vragen mij naar registratie van transporteurs van dierlijke bijproducten. Ik zal de beantwoording van deze vraag opnemen in mijn verslag van de Landbouw- en Visserijraad van 13-14 mei aanstaande.

Hervorming van het GVB

De leden van de CDA-fractie vragen naar de wenselijkheid van de invoerdatum van 1 januari 2014 voor de pelagische sector en het gelijke speelveld binnen Europa.

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de PVV-fractie.

Pulskor

De leden van de CDA-fractie signaleren verder een (ongewenste) scheefgroei tussen de vissermannen die wel de beschikking hebben over een pulsontheffing en degenen die nog op de wachtlijst staan. Zij willen weten wanneer ik overga tot het verlenen van ontheffingen.

Ik ben mij er van bewust dat op dit moment niet iedereen aan de pulsvisserij kan deelnemen. Ik laat in de Landbouw- en Visserijraad geen mogelijkheid onbenut om te wijzen op de voordelen van de pulsvisserij en het belang daarvan voor onze vissers en pleit dan ook voor een generieke toelating.

Tegelijkertijd zie ik dat dit nu in EU-verband nog niet mogelijk is. Ik ben wel blij met een volgende stap naar 10%. Die uitbreiding stelt de Raad voor op aandringen van Nederland. Intussen blijf ik mij inzetten voor een generieke toelating.

Vragen van de leden van de ChristenUnie-fractie

Hervorming van het GVB

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen mij naar een overzicht van alle onopgeloste problemen met betrekking tot de invoering van de aanlandplicht en mijn reactie daarop.

De kottersector heeft op mijn verzoek een inventarisatie gegeven van de problemen die men voorziet bij de invoering van de aanlandplicht. Deze inventarisatie is nu onderwerp van gesprek in de werkgroep aanlandplicht, bestaande uit vertegenwoordigers van mijn ministerie (inclusief de NVWA), onderzoekers en de sector. Deze werkgroep verzamelt de benodigde data en mogelijke oplossingsrichtingen, die vervolgens besproken moeten worden met de Europese Commissie in het kader van de aanpassing van de technische maatregelenverordening. Zodra de werkgroep mogelijke oplossingsrichtingen heeft uitgewerkt, zal ik u hierover schriftelijk informeren. Momenteel vinden er ook gesprekken plaats tussen de pelagische sector en de Europese Commissie, met oog op de invoering van de aanlandplicht in de pelagische visserij per 1 januari 2014. De inventarisatie van de problemen in de pelagische sector wordt in juli voortgezet.

Tevens dringen de leden van de ChristenUnie-fractie erop aan om bij invoering van het nieuwe GVB innovatie en ontwikkeling te belonen en bij invoeringstraject recht te doen aan de genoemde problemen.

Ik verwijs ik naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de VVD-fractie.

Quotum

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of ik bereid ben er op aan te dringen dat er voor invoering van de aanlandplicht eerst overeenstemming moet zijn met Noorwegen over de gedeelde bestanden en zo niet, welke risico's hieraan zitten.

Een aantal bestanden dat de EU gezamenlijk met Noorwegen beheert, valt onder de aanlandplicht. Noorwegen heeft op dit moment al een aanlandverplichting. Met Noorwegen zal worden overlegd over het beheer van deze bestanden. Dat zal gebeuren in het kader van de meerjarenplannen voor deze bestanden en de jaarlijkse consultaties tussen de Europese Commissie en Noorwegen .

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen wat de gevolgen zijn van de aanlandplicht voor de relatieve stabiliteit binnen Europa en hoe de transitie van aanlandquota naar vangstquota gerealiseerd zal worden.

Er is nog geen duidelijkheid over hoe de huidige aanlandquota worden omgezet in vangstquota. De Europese Commissie heeft ICES (*International Council for the Exploration of the Sea*) verzocht in de vangstadviezen rekening te houden met de aanlandplicht. Ik ga er vanuit dat naar een oplossing gezocht wordt waarbij de relatieve stabiliteit wordt gerespecteerd. Dat wordt door alle lidstaten, waaronder Nederland, benadrukt als uitgangspunt.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen mij of ik van mening ben dat er een groot risico is dat bepaalde bestanden *choke species* worden. Dit betekent dat het quotum voor bepaalde soorten niet toereikend is om het hele jaar te kunnen doorvissen, waardoor quotum van andere soorten onbenut blijft.

Voor de verschillende sectoren en vistuigen is dit risico in meer of mindere mate aanwezig zoals bij de tongvisserij. De sector zal dan ook een stap naar een meer selectieve visserij moeten maken. Daarmee zal het probleem voor de tongvisserij waarschijnlijk niet volledig verholpen worden. De problematiek van zogenoemde *choke species* is één van de aspecten die de werkgroep aanlandplicht moet uitwerken en waarover deze met eventuele voorstellen moet komen voor passende maatregelen. Dan kan overleg plaatsvinden met de Europese Commissie.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de situatie in de garnalenvisserij en de herverdeling van quota.

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de PVV-fractie.

Kosten

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen naar de kosten van de aanlandplicht.

Op dit moment wordt door het Landbouweconomisch Instituut (LEI) gewerkt aan een nieuw impact assessment van de aanlandplicht. Nu de contouren van de

aanlandplicht steeds duidelijker worden, wordt het ook beter mogelijk om een goede impact assessment uit te voeren. Wanneer deze impact assessment gereed is, zal ik deze aan uw Kamer toesturen.

De leden van de fractie van de ChristenUnie vragen wat de gevolgen zijn van de aanlandplicht voor de bereidheid van de banken om financiering te verstrekken aan vissers.

Banken beoordelen bedrijven op hun kredietwaardigheid. Het is mijn inzet om samen met de sector te werken aan werkbare oplossingen voor de aanlandplicht zodat er voor financieel gezonde visserijbedrijven een toekomstperspectief blijft waarin ook investeringen mogelijk zijn. Het is evident dat de sector voor een forse opgave staat.

De Nederlandse sector staat hierin echter niet alleen. De gehele EU-vloot wordt de komende jaren geconfronteerd met de invoering van de aanlandplicht.

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of het klopt dat uit onderzoek blijkt dat de aanlandplicht zal leiden tot een inkomstendaling van de bemanning van ongeveer 20-30% en of ik de mening deel dat dergelijke budgetten beter ingezet kunnen worden voor innovatie en de transitie naar duurzaamheid dan voor de aanlandplicht.

Mij is een dergelijk onderzoek niet bekend. Mijn voorganger heeft de Kamer geïnformeerd over een verkennende studie van het LEI uit 2011 naar de kosten en baten van de aanlandplicht in een deel van de sector, en gebaseerd op toenmalige visie van Nederland op de invoering van de aanlandplicht. Het LEI voert momenteel nog onderzoek uit naar de kosten van de aanlandplicht voor de Nederlandse sector op basis van het standpunt van de Raad. Het doel van de aanlandplicht is om een einde te maken aan verspilling en te komen tot meer duurzaamheid in de visserijsector. Het budget voor innovatie staat op zich. Met Europese middelen wil ik innovatie stimuleren, juist met oog op de aanlandplicht en de transitie naar duurzaamheid.

Logistiek

De leden van de ChristenUnie vragen of het klopt dat visreizen eerder moeten worden afgebroken als gevolg van de komst van de aanlandplicht, omdat meer bemanning nodig is en de opslagruimte beperkt is.

Het klopt dat door de komst van de aanlandplicht aanpassingen gedaan moeten worden in de bedrijfsvoering van visserijbedrijven. Ik begrijp dat de sector hier veel zorgen over en vragen bij heeft. Zo moet er meer vis aan boord gesorteerd en opgeslagen worden. Of dit ook betekent dat visreizen eerder moeten worden afgebroken is nog niet duidelijk en is mede afhankelijk van de mate waarin de selectiviteit verbeterd wordt en van de uitwerking van de modaliteiten van de aanlandplicht. De omvang van deze problematiek moet in kaart gebracht worden en er moet nagedacht worden over innovatieve aanpassingen in de bedrijfsvoering

om deze problemen te tackelen. De sector zal worden uitgenodigd om naast voorstellen voor pilots op het terrein van grotere selectiviteit, ook na te denken over voorstellen voor innovatie van de bedrijfsvoering aan boord. De pilotvoorstellen kunnen worden ingediend bij de openstelling van het EVF.

Vis- en vogelsterfte

De leden van de ChristenUnie-fractie vragen of ik bereid ben de onderzoeks- en ontwikkelingsinspanningen ten aanzien van onderzoek naar de overleving van vis en de vergroting van selectiviteit van netten wil bundelen met die van België.

Verder wetenschappelijk onderzoek naar de overleving van vis is van groot belang. Dit vergt een Europa-brede en grondige aanpak. Ik ben bereid te bezien welke mogelijkheden er in EU-verband zijn en hoe Nederland dit samen met bijvoorbeeld België zou kunnen oppakken.

De leden van de ChristenUnie-fractie maken zich zorgen over de stand van bepaalde vogelpopulaties en vragen of de gevolgen voor de biodiversiteit voldoende in beeld zijn?

Mijn voorganger heeft de Kamer in 2011 geïnformeerd over de uitkomsten van een vooronderzoek van IMARES naar de effecten op de Nederlandse doelstellingen t.a.v. EU Vogel en Habitatrichtlijnen (ref 203208)¹, mede naar aanleiding van de motie Koppejan, Dijkgraaf en Slob. IMARES verwacht dat sommige zeevogelsoorten als grote jager en grote mantelmeeuwen kunnen overschakelen op andere voedselbronnen, maar dat de kleine mantelmeeuwen populatie in Nederland achteruit zal gaan.

Maximum Duurzame Oogst

De leden van de fractie van de ChristenUnie pleiten ervoor om te blijven sturen op visserijdruk (fmsy).

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de VVD-fractie.

Pulskordossier

De leden van de ChristenUnie vragen naar de stand van zaken rond de puls-ontheffingen voor boomkorvissers. Klopt het dat ondanks de toezegging door de toenmalige staatssecretaris in oktober 2012 er nog steeds sprake is van een wachtlijst? Genoemde leden pleiten er voor de ontheffingen zo spoedig mogelijk te verlenen zodat er weer een gelijk speelveld ontstaat.

Het klopt dat er nog steeds sprake is van een wachtlijst. Voor het overige verwijs ik naar het antwoord op de betreffende vraag van de leden van de CDA-fractie.

¹ van Bemmelen, R.S.A. 2010. Mogelijke consequenties van reductie van de hoeveelheid discards voor N2000 instandhoudingdoelen. IMARES rapport C152/10. Wageningen.

Vragen van de leden van de SGP-fractie

Hervorming van het GVB

De leden van de SGP-fractie vragen mij hoe de regering omgaat met knelpunten ten aanzien van het omzetten van de huidige aanlandquota in vangstquota en het principe van relatieve stabiliteit, de gevolgen voor garnalenvissers en het mogelijk eerder moeten afbreken van visreizen.

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de ChristenUnie-fractie.

De leden van de SGP-fractie vragen mij of de regering bereid is op Europees niveau te pleiten voor uitstel van de invoeringsdatum voor de pelagische visserij.

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de PVV-fractie.

De leden van de SGP-fractie vragen mij of de regering bereid is vast te houden aan sturing op visserijsterfte in plaats van op bestandsomvang voor het bepalen van MSY.

Ik verwijs naar mijn antwoord op de betreffende vraag van de leden van de VVD-fractie.

Herziening richtlijnen zaaizaad

De leden van de SGP-fractie vragen mij in hoeverre het in de handel brengen van zaaï- en plantgoed van oude landrassen en de (ruil)handel tussen hobbytuinders aan banden zal worden gelegd als gevolg van de herziening van de richtlijnen voor het in het verkeer brengen van zaaizaad, als onderdeel van het wetgevingspakket voor plant- en diergezondheid. Ook vragen deze leden mij om ik bereid ben de genoemde herziening kritisch te volgen en vragen zij mij naar de stand van zaken en het verdere wetgevingstraject.

Voor het antwoord op deze vragen verwijs ik naar mijn antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie over dit onderwerp.

Vragen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

Neonicotinoïden

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie over dit onderwerp.

Herziening richtlijnen zaaizaad

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen mij of ik kan bevestigen dat het voorstel van de Europese Commissie om de handel in zaadgoed te beperken inhoudt dat alleen nog gecertificeerde zaden verkocht zullen mogen worden en

hoe ik het voorstel beoordeel. Ook vragen deze leden of ik kan bevestigen dat ruilhandel buiten de regulering valt en dat er uitzonderingen komen voor lokale en kleinschalige producenten zoals hobbytuinders en eigenaren van moestuintjes (en zo nee, hoe het voorstel zich verhoudt tot het Nagoya-protocol, dat de toegang tot genetische bronnen moet bevorderen) en welke consequenties deze nieuwe regelgeving heeft voor Nederland, in het bijzonder voor niet-commerciële activiteiten en kleine bedrijven.

Voor het antwoord op deze vragen verwijs ik naar mijn antwoorden op de vragen van de leden van de VVD-fractie over dit onderwerp.

Europese Landbouwsubsidies

De leden van de fractie van de Partij voor de Dieren vragen mij naar subsidies voor de promotie van landbouwproducten, en specifiek naar de promotie van dierlijke producten. Tevens hebben deze leden gevraagd om de Europese routekaart voor een koolstofarme economie op te nemen in het toetsingskader voor promotieprogramma's.

Waar het gaat om de promotie van dierlijke producten is het zo dat alle ingediende programma's worden beoordeeld aan de hand van criteria opgenomen in de EU-wetgeving. Daarnaast wordt gekeken of de programma's niet strijdig zijn met overheidsbeleid. Daarbij worden niet op voorhand producten van deelname aan deze regeling uitgesloten. Wat betreft het varkensvlees merk ik op dat de promotie zich richt op vlees dat wordt afgezet met 'Beter Leven'-kenmerk van de Dierenbescherming. Voor wat betreft het kalfsvlees gaat het om promotie van het kwaliteitslabel SKV (Stichting Kwaliteitsgarantie Vleeskalversector). Ten aanzien van een koolstofarme economie moet de ambitie er op gericht zijn om productieprocessen verder te verduurzamen.

Overig: nieuwe agendapunten Landbouw- en Visserijraad 13-14 mei

Na het verzenden van de geannoteerde agenda voor de Landbouw- en Visserijraad van 13-14 mei (kenmerk 2013Z08820) zijn aan de agenda van deze Raad twee onderwerpen toegevoegd. Het betreft 'Onderhandelingsmandaat inzake het pan-Europese bossenverdrag' en 'Veranderingen in de verspreiding van het Noordoost-Atlantische makreelbestand', voor behandeling onder diversen aangevraagd door het Verenigd Koninkrijk.

Pan-Europees bossenverdrag

De Raad zal trachten een onderhandelingsmandaat vast te stellen waarmee het voorzitterschap en de Europese Commissie in juni namens de EU verder kunnen onderhandelen over een pan-Europees Bossenverdrag. In juni 2011 besloten de ministers van bosbouw van de bij Forest Europe² aangesloten landen om de

² Forest Europe is een informeel, pan-Europees samenwerkingsverband ter ondersteuning van duurzaam bosbeheer in Europa. Het organiseert ministersconferenties waar niet-bindende resoluties met betrekking tot duurzaam bosbeheer worden aangenomen. Alle 27 EU-lidstaten en Albanië, Andorra, Wit-Rusland,

onderhandelingen over een dergelijk verdrag te openen. Het huidige onderhandelingsmandaat aan voorzitterschap (voor de lidstaten) en Commissie (voor de EU) is nog geldig tot en met juni 2013. Aan dit mandaat zijn onderhandelingsrichtsnoeren verbonden, die destijds op aandringen van Nederland, het Verenigd Koninkrijk en Zweden zijn opgenomen. Genoemde landen waren tegen opening van de onderhandelingen.

De onderhandelingsrichtsnoeren moeten ervoor zorgen dat:

- het beoogde verdrag aantoonbaar toegevoegde waarde heeft ten opzichte van het Forest Europe-proces, het (niet-juridisch verbindende) *International Instrument on all types of forests* en bestaande verdragen;
- het beoogde verdrag geen afbreuk doet aan en geen duplicatie is van bestaande instrumenten in het werk wat hieruit voortvloeit;
- het beoogde verdrag niet leidt tot een toename van administratieve lasten;
- het beoogde verdrag kosteneffectief kan worden geïmplementeerd en dat bekostiging van het beoogde verdrag in beginsel op vrijwillige basis is;
- het beoogde verdrag niet leidt tot fragmentatie van bossenfora;
- het beoogde verdrag een raamwerkverdrag wordt.

Van 10 tot en met 14 juni is in Warschau de laatste onderhandelingsronde voorzien. In grote lijnen bestaat er overeenstemming over de tekst van een dergelijk pan-Europees bossenverdrag. Binnen de VN bestaat overigens zeker geen overeenstemming over een mondiaal bossenverdrag. Wel is besloten het pan-Europese verdrag onder te brengen bij de VN, maar er bestaat nog geen overeenstemming over bij welke VN-organisatie dit dan moet zijn. Het voorzitterschap en de Europese Commissie willen graag voor de laatste onderhandelingsronde een gemeenschappelijk EU-standpunt over deze kwestie en daarmee het finale onderhandelingsmandaat vaststellen. Het voorzitterschap heeft twee opties voorgelegd aan de Raad: bij de *United Nations Economic Commission for Europe* (UNECE) - waar ook het gezamenlijk secretariaat van het *Forest and Forest Industry Committee* (voorheen *Timber Committee*) en de *Food and Agriculture Organization* (FAO) *European Forestry Commission* is ondergebracht (zetel Genève) of bij de *Food and Agriculture Organization* van de VN (zetel Rome). Een kleine groep lidstaten is voor de UNECE, een grote groep is voor FAO en ook een aanzienlijke groep heeft geen voorkeur, zolang er sprake is van een vrijwillige bijdrage. Verdragspartijen Rusland en Zwitserland zijn van mening dat het verdrag bij de UNECE moet worden ondergebracht.

Ik ben van mening dat de randvoorwaarden opgenomen in de onderhandelingsrichtsnoeren ongewijzigd moeten blijven. Ook vind ik het prematuur om nu een keuze te maken tussen FAO en UNECE, zonder daar eerst een goede open dialoog over te hebben gehad met de onderhandelingspartners

buiten de EU. In het laatste VN-Bossenforum (april 2013) is afgesproken om het gehele mondiale institutionele arrangement rondom bossen te herzien. Ik wil daarom aan de Raad voorstellen om het (toekomstige) pan-Europese institutionele arrangement rondom bossen gezamenlijk in beeld te brengen. Indien ik daarvoor geen steun vind, dan zal ik aangeven dat het mijn voorkeur heeft om het secretariaat van het verdrag onder te brengen bij de UNECE, vanwege de combinatie die daarin gevonden kan worden met andere aan bosbouw gerelateerde secretariaten. Ik ben tegelijkertijd niet tegen onderbrenging bij de FAO, mits het secretariaat wordt gedeeld met de UNECE.

Makreel

Het Verenigd Koninkrijk zal de Raad informeren over veranderingen die zijn opgetreden in de verspreiding van het visbestand Noordoost-Atlantische makreel. Volgens het Verenigd Koninkrijk rechtvaardigen actuele gegevens hierover een bijstelling naar boven toe van de aandelen van IJsland en de Faeröer in de betreffende vangstmogelijkheden, maar over de precieze omvang van die bijstelling bestaat geen overeenstemming tussen betrokken partijen (de 'kuststaten' van de EU, Noorwegen, IJsland, Faeröer, Russische Federatie). Het Verenigd Koninkrijk zal vermoedelijk de Europese Commissie vragen hoe zij met deze impasse wil omgaan.

Sinds 2009 zijn vele vergeefse pogingen ondernomen om tot een akkoord te komen over het aandeel van IJsland en Faeröer. Beide landen stellen al drie jaar unilateraal toegestane vangsthoeveelheden vast die disproportioneel hoog zijn en niet op historische wetenschappelijke gegevens gebaseerd. Indien wordt doorgevoerd in hetzelfde tempo als in voorgaande jaren neemt de dreiging van overbevissing sterk toe. Anticiperend hierop heeft de Raad in september 2012 een verordening aangenomen waarmee (handels)maatregelen kunnen worden genomen tegen landen die niet-duurzame visserij toestaan ('sanctieverordening'). Het is echter de vraag of er voldoende juridische basis is (WTO-conformiteit) om de verordening in te zetten naar aanleiding van de situatie rond de makreel.

Ik maak me zorgen over het beheer van het makreelbestand. Duurzaam beheer moet voorop staan. Ik zal de Europese Commissie oproepen tot het uiterste te blijven gaan om tot een overeenkomst te komen die recht doet aan wetenschappelijke gegevens.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken